

Dokument č. 114

Hlásenie o činnosti Klubu demokratických akademikov a rezolúcia Klubu demokratických akademikov

Povereníctvo vnútra, VII. odbor

27. mája 1947

Vec: KDA (Klub demokratických akademikov, rezolúcia)

Hlásenie

Podľa absolútne hodnoverných správ dňa 18. IV. 1947 konali sa v miestnostiach Ústrednej katolíckej kancelárie porady činiteľov ODM a KDA na ktorých sa mimo oficiálnych funkcionárov týchto organizácií Dr. Haljana, Dr. Baara, Dr. Bystrického a ďalších zúčastnili aj osoby aj mimo politického života stojace: Dr. Obtulovič, Čarnogurský, Paľo, Dr. Šrámek a iní.

Predmetom porád bola otázka, aký postoj majú zaujať mladí, po prevedení rozsudku nad Dr. Tisom (na porade sa účastnili tiež Dr. Kempný a Dr. Špánik !).

Porady vyzneli v tom zmysle, že sa bude žiadať, aby predstavitelia DS a povereníci DS na znak protestu odstúpili.

Tu však vznikla prvá myšlienka o skonkretizovaní požiadavok katolíckeho krídla a mladých demokratov do rezolúcie, ktorú mali mladí vo vlastnom mene previesť.

Dňa 25. IV. 1947 zišli sa na byte dr. Kempného asi 15 vysokoškóľáci, kde boli prejednané jednotlivé body tejto rezolúcie.

Dňa 3. V. 1947 bola táto rezolúcia delegáciou, na ktorej sa zúčastnili: predseda KDA Dr. Bystrický (tajomník Cvinčeka), podpredseda KDA Bryndzko a iní, odovzdaná predsedovi Dr. Lettrichovi.

Veľkú účasť na vypracovaní tejto rezolúcie má dr. Ľubomír Baar.

Originál rezolúcie, ako sa nachádza na našom úrade, je vlastne prvý návrh tejto rezolúcie a v pôvodnej, ktorá v skutočnosti bola odovzdaná Dr. Lettrichovi, sú prevedené niektoré zmeny a má byť v najkratšom čase – a to hlavne po tlakom, že sa rezolúcia medzitým dostala do „nepovolaných rúk“ – uverejnená v plnom znení v ČAS-e.

Podľa celkom hodnoverných správ v pozadí každého podujatia OMD a KDA stojí býv.(alý) poslanec Čarnogurský a Dr. Staško, ktorí pred každou akciou sa radia s vedúcimi týchto zložiek ako majú pokračovať. Medzi vedúcimi KDA a OMD a Čarnogurským a Dr. Staškom sú tiež veľmi úzke spoločenské vzťahy.

Veľký vplyv na konanie predstaviteľov OMD a KDA majú hlavne poslanec Dr. Kempný a poslanec Dr. Špánik.

OMD a KDA vyslala na Turičné sviatky svoju delegáciu na lidovecké slávnosti do Prahy. Títo sa s lidoveckou mládežou veľmi dobre porozumeli, boli nadšene vítaní a utužili svoje styky v záujme jednotného pokračovania proti spoločným nepriateľom.

Rezolúcia

Klubu demokratických akademikov

Predsedníctvu Demokratickej strany a celej slovenskej verejnosti

Slovenskí vysokoškooláci hneď po oslobodení boli si vedomí toho, že DS bude jedinou nositeľkou demokratických ideálov, za ktoré slovenský národ a akademici prelievali krv proti totalite.

S týmto presvedčením slovenskí akademici sa zapojili do politického boja za DS, dúfajúc, že ona svojou jasnou líniou povedie národ do obdobia skutočnej demokracie.

Ukázali sme to v predvolebnom boji do ÚNZ m.(inulého) r.(oku), kedy sme riskovali svoju osobnú slobodu, ba i svoje životy, aby sme zabezpečili zaistenie víťazstva demokracie na Slovensku. V tom rušnom pred a povolebnom boji vedúci činitelia DS prisľúbili slovenským akademikom a celému národu splnenie toho programu, ktorý Strana pred voľbami vo svojom volebnom ohlase oznámila a za ktorý slovenský ľud sa vyslovil 62 % väčšinou.

S rozhorčením musíme konštatovať, že dosiaľ všetko zostalo len pri sľuboch a DS z toho len veľmi málo realizovala.

A preto sa obraciame na Predsedníctvo Demokratickej strany, aby vo vedomí svojej 62 % väčšiny sa zasadilo za tie požiadavky, za ktoré sme my akademici bojovali a na uskutočnenie ktorých sme získali svojou akademickou váhou dôveru takmer celého slovenského národa.

Dôrazne žiadame:

1. Aby sa DS verejne osvedčila v tlači, v rozhlase v Ústavodarnom národnom zhromaždení a v Slovenskej národnej rade za slobodu náboženského života, ktorú vidíme:

a/ v práve cirkvi na školy

b/ v práve cirkvi na internáty

c/ v práve cirkvi a akékoľvek náboženské spolky

a aby DS toto osvedčenie skutkami dokázala a žiadame bezpodmienečne ústavné zaručenie týchto demokratických prirodzených požiadaviek.

2. Aby sme neboli svedkami akéhokoľvek bezprávneho obmedzovania osobnej slobody, ku ktorému často dochádza z čisto politicko-straníckych pohnútok. Sme proti tomu, aby niektorí ľudia obnovovali metódy zlopestných totalitných policajných orgánov a zaisťovali ľudí protiprávnym postupom.

3. Aby v najkratšej dobe v záujme správneho a objektívneho informovania slovenskej kresťanskej verejnosti bolo povolené vydávanie katolíckeho a evanjelického politického denníka, o ktorý sa predovšetkým katolícky akademici uchádzajú.

4. Aby DS dôrazne trvala na ďalšom účinkovaní bratislavskej univerzity pod menom „Slovenská univerzita“, lebo tento názov najlepšie charakterizuje jedinu našu univerzitu.

5. Aby chudobní akademici boli v otázke štipendií boli postavení na roveň českým akademikom, nakoľko slovenské rodiny boli vojnou a menovými opatreniami najviac postihnutí

6. Aby štúdium na českých vysokých školách nebolo zľahčované na úkor kultúrnej úrovne celej republiky, čím nie je dostatočne ocenené úmorné štúdium na slovenských vysokých školách.

7. Aby slovenskí akademici boli zastúpení s právom hlasovacím v každej inštitúcii, rozhodujúcej v akejkoľvek otázke, týkajúcej sa záujmov slovenského študentstva

8. Aby sa v budúcnosti nestalo, že predsedníctvo DS bude rozhodovať bez spoluúčasti tých, ktorí prispeli k jej volebnému výsledku a preto nech sú pribratí do predsedníctva strany aspoň dvaja akademici, delegovaní výborom KDA, s rovnoprávnym postavením s ostatnými členmi predsedníctva strany.

My slovenskí akademici, vedomí si zodpovednosti pred vlastným národom a celý demokratickým svetom, uverejňujeme túto revolúciu v očakávaní splnenia našich požiadaviek, s ktorými dúfame národu a vlasti zaistiť kľudný a šťastný vývoj.

Slovenský národný archív Bratislava, f. ÚV KSS, P. Dávid, kart. 2241, a. j. 110.

Dokument č. 115

List Ústredného sekretariátu Demokratickej strany tajomníkovi DS v Štúrove (Parkan) z 16. júla 1947

ÚSTREDNÝ SEKRETRIÁT

DEMOKRATICKEJ STRANY

BRATISLAVA

č.j.9595/47-pôdohosp.Ž/J.

Bratislava dňa 18. júla 1947

Vážený pán tajomník,

presídlenie Maďarov je teraz v prúde a niekde začne v najbližších dňoch. Máme hlásenie, že pri presídľovaní dejú sa prehmaty zo strany príslušných úradných medzítok, že sa presídľujú Maďari, ktorí boli Republike vždy lojálni, zúčastňovali sa práce, či už v bývalých politických stranách Československých alebo v slovenských spolkoch a napomáhali vzrastu a mohutnosti Republiky. Ba i takých presídľujú, ktorí sa prihlásili k reslovakizácii a ktorá im pravdepodobne podľa platných ustanovení bude aj uznaná.

Naproti tomu zas také správy, že ľudí, ktorí sa štítali práce, podlamovali hospodársky a politický rozvoj Republiky, chovali sa odmietavo ku všetkému, čo súviselo s naším štátom, ba boli, priamo zapriahnutí v iredentistickej práci, boli organizovaní v protištátnych stranách (Ker.(esztény) soc.(ialista), Magyar nemzeti, Myilassiovcí, Szálasiovcí/ sú tu ponechaní len preto, že vedeli vo vhodný okamih prevrátiť svoj politický kabát a zafarbiť ho na červeno.

Z horeuvedených príčin žiadame Vás dôrazne, aby ste sústavne sledovali toto vysídľovanie a zamedzili vysídleniu statočných, lojálnych a demokraticky zmýšľajúcich Maďarov od nás, prípadne keby sa to dialo, upozorníte na takýto prípad príslušného poslanca alebo člena SN, aby na mieste urobil nápravu. V žiadnom prípade však nesmiete podporovať takého Maďara, ktorý bol rozkladným a protištátnym elementom.

Všetky takéto prípady, v ktorých bol nespravodlivo vysídlený alebo by bol v listine vysídliť sa majúci občanov človek s predchádzajúcim dobrým chovaním nám okamžite hláste s vedením osobných dát postihnutého a súčasne nám hláste i také prípady, tiež s uvedením